

Obsah

Úvod	9
1. Vzdělávání dospělých v procesu modernizace a jako předmět vzdělávací politiky	13
1.1 Moderní vzdělávání dospělých jako kulturní a historický jev	13
1.2 Vzdělávání dospělých v politickém konceptu celoživotního vzdělávání	17
1.3 Celoživotní učení jako úspěšný i problematický politický koncept	21
1.4 Významy pojmu celoživotní učení se	26
1.5 Vzdělávání, učení se a utopie	28
2. Způsoby práce a teoretické rámce	34
2.1 Výzkum vzdělávání dospělých a vzdělávací politiky	34
2.2 Přístupy a opory	36
2.2.1 Kritická teorie společnosti	36
2.2.2 Michel Foucault	40
2.2.3 Charles Wright Mills	43
2.2.4 Sociologie vědění	43
2.3 Předmět analýzy	44
2.3.1 Neoliberalismus a koncept lidského kapitálu	44
2.3.2 Neoliberalismus, ekonomická globalizace a vzdělávací politika	48
2.4 Vícestranný pohled na vzdělávání	54
3. Aktéři a mechanismy globalizace vzdělávací politiky	57
3.1 Vzdělávací politika, národní stát a globalizace	57
3.2 Nástin a srovnání politik rozhodujících mezinárodních organizací	62
3.3 Příklad způsobu koordinace politik – EU, OMC a benchmarking	70
3.4 Mezinárodní rozměr v evropském vzdělávání – historické ohlednutí	73

4. Společnost vědění, vzdělávací politika a praxe vzdělávání a učení	76
4.1 Konceptualizace vědění v oblastech sociální teorie a globalizované vzdělávací politiky	76
4.2 Distribuce vědění a její sociální souvislosti	82
4.3 Vědění a sociální nerovnosti	87
4.4 Dodatek: Vybrané deformace učení v moderní společnosti	89
5. Měření funkční gramotnosti a kompetencí v globalizované vzdělávací politice	91
5.1 Historický vývoj základních pojmů	91
5.2 Širší kontext mezinárodních srovnávacích výzkumů výkonů ve vzdělávání, funkční gramotnosti a kompetencí	93
5.3 Kritika využívání měření gramotnosti a kompetencí a jeden alternativní pohled	97
6. Vzdělávání dospělých, neoliberalismus, sociální politika a soudržnost	102
6.1 Vzdělávání a učení se jako téma sociální politiky – vstup do tématu	102
6.2 Koncept sociálního kapitálu ve vztahu k celoživotnímu učení se	104
6.3 Hledání příčiny a následku ve vztazích mezi přístupem k učení se, dovednostmi a sociální kohezí	108
6.4 Politický projekt celoživotního učení se jako nástroj sociální kontroly	109
6.5 Vzdělávání jako příspěvek k sociální rovnosti	115
7. Politika a ekonomika jako sféry učení se dospělých	117
7.1 Vztah občanství a práce – úvodní poznámka	117
7.2 Učení se ve veřejné sféře – vybrané aktuální pobídky a limity	118
7.3 Práce, učení se a (ekonomická) demokracie	121

8. Dva klíčové předměty výzkumu vzdělávání dospělých – vzdělávací politika a povaha procesu učení se	126
8.1 Výzkum pro vzdělávací politiku a výzkum vzdělávací politiky	126
8.2 Biografický výzkum a sociální rozměr učení se	129
Závěr	134
Literatura	138
Rejstřík	162
Resumé/Summary	165